

.. πράξεις καὶ τοῦ βίου τὴν διαγωγὴν μαθητὰς μου, πα-
.. , ρὰ διὰ τὸν πρόκοπτοντας εἰς τὴν Ἀρτορικὴν· μ' δλον
.. δὲ τῶν καλῶν συνθεμένων λόγων καὶ ἀν τίποτε δὲν βο-
.. , ηθήσω τὸν μαθητὴν εἰς τὴν σύνθεσιν αὐτῶν, ἵνα τιμὴ προσ-
.. φέρεται ἀπὸ δλους εἰς ἐμὲ διὰ δὲ τὰ καλῶν πραχθέντα
.. δλοις ἐπαινοῦν αὐτὸν τὸν πράξαντα, ἀν κ' ἔξεύρωσιν δὲ
.. τὰ ἐπράξεις διὰ συμβουλῆς μου ..

Τοιαῦτα συλλογίζονται, καὶ τοιαῦτα λέγουν οἱ φιλόσο-
φοι καὶ φιλάνθρωποι διδάσκαλοι, οἱ ὅποῖς δὲν ἔχουσι
τίποτε κοινὸν μὲ τοὺς διδασκάλους τῶν βαναύσων τεχνῶν.
Εἰς τούτους ἀρκεῖ νὰ παραδίδωσι κανόνας τῆς τέχνης,
καὶ ὅχι τι περισσότερον· ἀλλ' οἱ διδάσκαλοι τῆς Ἑλλη-
νικῆς παιδείας παραδίδουσι τοὺς Ἑλληνικοὺς συγγραφεῖς
διὰ ν' ἀπαντίζωσιν ἀπ' αὐτοὺς οἱ νέοι, ὅχι ρησείδια καὶ
λεξείδια, τῶν ὅποιων ὁ κατόπιν ἄλλο δὲν εἶναι πάρα τύφος,
ἀλλ' ἡδη χρηστὰ, καὶ νοῦν, ὅστις μέλλει νὰ τοὺς ὁδηγή-
σῃ εἰς ὅλας τὰς πράξεις καὶ περιστάσεις τῆς μελλούσης
κατῶν ζεῦς. Ὁ νοῦς οὗτος δὲν ἀποκτᾶται μὲ τὴν πολ-
λὴν καὶ ἀμέθοδον ἀνάγνωσιν, ἀλλὰ μὲ τὴν εὐμέθοδον
χρηστομάθειαν, κατὰ τὴν γνωστὴν εἰς πολλοὺς, ἀλλ'
εἰς τὴν ὅποιαν πολλὰ ὀλίγοι προσέχουσι, χρυσῆν ἐκείνην
γνώμην.

·Ο χρήσιμος εἰδὼς, οὐχ ὁ πόλλας εἰδὼς, σοφός.

Κεραῆς—Αὐτοσχίδιοι στοχασμοί.

Ο ΒΕΣΟΥΓΒΙΟΣ ΚΑΙ Η ΑΙΤΝΗ.

‘Ηφαίστεια ὅρη ὀνομάζονται ὅσα ἀπορρίπτουσιν ἀπὸ
κατρὸν εἰς κατρὸν καπνὸν, φλόγας, στάχτην καὶ ἀναλε-
λυμένας φλογιστικὰς ὕλας. διά τινος μεγάλου ὀνοίγμα-
τος ὄμοίου χοάνης, καὶ κοινῶς καλουμένου κρατῆρος.
Αἱ ἀναπεμπόμεναι συνήθως ἐξ τῶν ‘Ηφαιστείων ὕλαι κα-
λοῦνται λάβα. Ἐταν δὲ ὁ κρατήρ ἀπορρίπτῃ φλογι-
στικὰς ὕλας, καλεῖται ἐκρηκτὶς τῶν ‘Ηφαιστείων. — Ο-
λαι σχεδὸν αἱ ἐκρήκτεις συνοδεύονται μὲ σεισμούς.

Ἐκ τῶν Ἡφαίστειών ὄρέων ἄλλα μὲν ἀδιακόπως ἔχονται τὰς ὕλας των, διὸ καὶ ζῶντα προσεκλήθησαν, ἄλλα δ' ἔπαυσαν νὰ διαχύνωσιν αὐτὰς. διὸ καὶ νεκρῶν Ἡφαίστειών παρέχει ἡ Αὐβερνία, καθότι ὅλα σχεδὸν τῆς χώρας ταύτης τὰ ὄρη ἦσαν Ἡφαίστεια, καὶ εἰς πολλὰ διακρίνονται ἀκόμη οἱ κρατῆρες, καὶ τὸ ἔδαφος κατὰ μέγα μέρος σύγκειται ἐξ ἥφαίστειών ὕλῶν.

Τὰ ἔπισημότερα τῶν Ἡφαίστειών ὄρέων καὶ πάλαι καὶ νῦν εἶναι ὁ Βεσούβιος εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἡ Αἴτνη εἰς τὴν Σικελίαν.

Τοῦ Βεσουβίου τὸ ὕψος δὲν εἶναι τοσοῦτον μέγα, διότι μόλις ἡ κορυφὴ του φέρεται ἔως 3900 πόδ. Ἡ πρώτη γνωστή μας ἔκρηκτις αὐτοῦ συνέβη τὸ 79 ἐπὶ Τίτου καταβυθίσασα πόλεις τινὰς, ἐν αἷς καὶ ἡ Ἡράκλεια καὶ οἱ Πομπήιοι (ὅρ. Φιλολ. Α'. τομ. Σελ. 52). Ἐκ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης, αἱ Ἡφαίστειοι ἔκρηκτες δὲν ἔπαυσαν νὰ κατεδαφίζωσι τὴν Καμπανίαν καὶ τὴν περιοχὴν τῆς Νεαπόλεως. Βεβαιοῦται δὲ ὅτι πολὺ πρὸ τῆς κατὰ τὰ 79 ἔκρηκτες, ὁ Βεσούβιος ἀνέπεμπεν ἥδη φλόγας, πλὴν δὲν εἶχεν, ὡς φαίνεται, ἀρκετὰς καυστικὰς ὕλας διὰ νὰ κάμη ἔκρηκτιν.

Ο Βεσούβιος εύρισκεται ἐν τῷ μέσῳ πεδιάδος, καὶ σύγκειται κυρίως ἐκ τῶν ἔξερχομένων ἀπὸ τὴν γῆν ὕλῶν, διὸ οὐ φαίνεται ἀκριβῶς πόσον εἶναι τὸ βάθος ἐκ τοῦ ὅποίου ἔκβαίνουσιν αὖται. Πλησίον δὲ τῆς κορυφῆς ἡ λάβα ἀντηχεῖ ὑπὸ τοὺς πόδας, καὶ φαίνεται ὡς ἀναζητοῦσα νὰ ἔπιστρέψῃ πάλιν εἰς τὴν τρύπαν. Ἀπὸ πολλότατα δὲ ἀνοίγματα (γινόμενα διὰ τῆς ἔξατμίσεως τοῦ Θείου) ἔξερχονται φλογιστικοὶ ἀτμοὶ οἵτινες ἀμέσως ἀνάπτουνται ὅταν ἐγγίσῃ εἰς αὐτοὺς καυστικὴ ὕλη. Ἡ βάσις τοῦ Όρους τούτου εἶναι πολλὰ καρποφόρος, διότι ἡ λάβα διαλυομένη κάμνει γονιμωτάτην τὴν γῆν. — Ἐκάστη τετραγωνικὴ λεύγα τρέφει 5000 ψυχάς. Εἶναι δὲ παράδοξον ὅτι τῶν μερῶν τούτων οἱ κάτοικοι ζῶσιν ἀσφαλέστατα, ἀν-

καὶ συχνάκις ἐπαπειλῆται ἡ καταστροφή των. Ἐλλὰ
κατ' εὐτυχίαν των, πρὸ τῆς ἐκρήξεως ἀναφαίνονται ἀρκε-
τὰ σημεῖα.

Οὐ μακρὰν τοῦ Βεσούβιου ὑπάρχει τὸ Κυνὸς Σπή-
λαιον λεγόμενον. Ἐλαβε δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο διότι τὰ
μετρίου ἀναστήματος ζῶα ἀμέσως ὅταν εἰσέλθωσιν εἰς
αὐτὸ πνίγονται μὲν λειποθυμίαν. Ἡ δὲ λειποθυμία αὕτη
ἀποδίδεται εἰς τὸ ἀνθρακικὸν ὅξὺ τὸ ὄποιον ἔξατμίζεται
κατὰ μεγάλην ποσότητα ἀπὸ ἀνοίγματα τῆς γῆς, καὶ
τὸ ὄποιον εἰς δύο ἥμισυ ποδὸς ὕψος εἶναι δι μόνος ἀνὰ τοῦ
σπηλαίου. Πλησίον δ' αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ λείψανον Ἡ.
φαιστείου ἐλλειψοειδοῦς σχήματος, ἐξ τοῦ ὄποιου ἀναδίδε-
ται καπνὸς μόνον, ἀλλ' ἔξαγεται καὶ ἀρκετὴ ποσότητες θεί-
ου καὶ στυπτηρία γῆ. — Κατὰ τὸ 1558 ἐμορφώθη ἡ
τινος ἐκρήξεως τοῦ Βεσούβιου καὶ ἔτερον Ἡφαίστειον Νέ-
ον— Ὁρος καλούμενον, ἡ βάσις τοῦ ὄποιου ἔχει περι-
φέρειαν 8,000 ποδ. καὶ τὸ ὕψος 400.

Η ΑΙΤΝΗ. Ὁ Βεσούβιος παραβαλλόμενος μὲ τὴν
Αἴτνην εἶναι ώς λόφος. Εύρισκεται δὲ αὕτη εἰς τὴν Σι-
κελίαν, καὶ ὑπῆρξεν ἀρκετὸν περίφημος καὶ πάλαι καὶ νῦν.
Τὸ ὕψος αὐτῆς εἶναι 9970 ποδ. καὶ ἡ βάσις της ἔχει 40
λευγ. περιφέρειαν. Διαιρεῖται δὲ δύον τὸ Ὅρος εἰς τρία μέ-
ρη· α. Τὸ τοῦ σακχαροκαλάμου, ἐνθα τωόντι αὐξάνονται τὰ
σακχαροκάλαμα, ὁ καφὲς, τὸ ἴνδικὸν, καὶ, κατὰ φυσικώ-
τερον λόγον, αἱ ἐλαῖαι, αἱ πορτογαλλίαι, αἱ ἄμπελοι κτλ.
β'. Τὸ τῶν γεννημάτων καὶ δασῶν, ἡτοι διόπου σπείρε-
ται ὁ σῖτος, καὶ ὑπάρχουσιν ὑψηλὰ δάση, ἐνθα ζῶσιν
ἄκανθόχοιροι, αἴγαγροι, βόες καὶ ὄρνεα, γ'. Τὸ τῆς χι-
όνος καὶ τοῦ πάγου· τοῦτο δὲ τὸ μέρος ἀρχίζει ἐκ 6.300
ποδ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Θαλάσσης. Πολλάκις ὁ ἥ-
λιος δὲν δύναται, καὶ τὸ Θέρος ἀκόμη, νὰ διαλύσῃ τὴν ἐπ'
αὐτοῦ χιόνα, πλησίον τοῦ κρατῆρος ὅμως διαλύεται ὑπὸ^τ
τῆς Θερμότητος τῶν ἀτμῶν. Ὑπάρχει δὲ μεγάλη δυσκολία
τοῦ ν' ἀναβῆ τις εἰς τὸ ὕψος τοῦτο.

Ἡ περιφέρεια τοῦ κρατῆρος εἶναι μία λεύγα, τὸ δὲ βά-

Σος αύτοῦ 700 ποδ. Ἐσωθεν εἶναι ἐστρωμένος μὲν ἀμυνα-
νιακὸν καὶ θεῖον. Περιηγηταί τινες εἰσῆλθον εἰς τὸν
χρατῆρα διὰ σχοινίων, ἀλλὰ μερικοὶ ἔγιναν θύματα τῆς
τόλμης των, μὴ προφθάσαντες νὰ δόσωσιν ἔγκαιρως τὸ
σημεῖον τῆς ἀναβάσεως. Ἡ Ἰστορία μᾶς ἀναφέρει ὡς
80 ἐκρήξεις τῆς Αἴτνης. Ἡ κατὰ τὸ 1819 συμβάσα-
καιε γέας τρύπας εἰς τὸν κατήφορον τοῦ ὄρους· ἡ δὲ τὸ 1812,
ἥτις ἦτο καὶ ἴσχυροτέρα, διεκράτησεν ἕξ μῆνας. Ἡ λά-
βα τῆς Αἴτνης εἶναι πυκνοτέρα τῆς τοῦ Βεσουβίου, καὶ
τρέχει ἀργότερα ἔκείνης.

ΑΠΛΟΥΣΤΑ ΓΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΛΟΓΙΚΗΣ.

Мáнус A'.

Καذώς εἶναι ἀνάγκη ὅλοι ἐν γένει, ὅποιαςδήποτε καταστάσεως καὶ
βαδμοῦ, νὰ γυνωρίζωσι τὰς πρώτας τούλαχιστον ἄρχας τοῦ ὄρδως λέ-
γοντες καὶ γράφειν, οὕτως ὁφείλουσι νὰ ἔχωσιν ιδέαν τινὰ καὶ τῆς
τέχνης τοῦ ὄρδως Συλλογικούσθαι. Τούτο παρεχίνησε καὶ ἡμῖν νὰ εκ-
θέσωμεν τὰ ἀκόλουθα ἀπλούστατα Μαθήματα, τὰ ὅποια ἀναπτύσσον-
ται καὶ διὰ διαιρέσιον παραδειγμάτων, διὰ νὰ γίνωστε καταληπτότερα.

·Η Αογική, περὶ τῆς ὁποίας ὅλιγα τινὰ Μαθήματα μέλλομεν νὰ ἔχθεσωμεν, είναι μέρος τῆς Φιλοσοφίας, διὸ κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ εἴπωμεν πρῶτον τὶ είναι Φιλοσοφία.

· Η λέξις Φιλοσοφία παράγεται ἀπό τοῦ φίλος καὶ σοφία, καὶ σημαίνει τὴν σοφίαν ἐνταυτῶς καὶ τὴν ἀρετὴν, τὰ ὅποια οἱ προπάτορες ἡμῶν δὲν ἔθεώρουν ὡς δύο διάφορα ἀντικείμενα, ἀλλὰ τὰ ἐξεφράζοντο ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λέξιν.

·Ανθρωπος ἐνάρετος λέγεται ὅστις γνωρίζει τὰ χρέη
του, τὰ ἔκπληροι, καὶ ἀγωνίζεται καθ' ἔκάστην νὰ βελ-
τιώσῃ ἑαυτόν· σοφὸς δὲ, ὅστις διὰ τῆς σπουδῆς, τοῦ χό-
που καὶ τῆς μελέτης του ἐφώτισε τὸ πνεῦμα του ἀποκτῶν
γνῶσεις. ·Ο φιλόσοφος λοιπὸν, ήγουν ὁ καὶ ἐνάρετος
καὶ σοφὸς, πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅλα ὅσα συντείνουσι νὰ